

APPENDIX EDITORIS
AD TRACTATUM DE CENSURIS

Constitutio Apostolicae Sedis, Pii IX, de die 12 Octobris 1869.

Apostolicae Sedis moderationi convenit, quae salubriter veterum canonum auctoritate constituta sunt, sic retinere ut si temporum rerumque mutatio quidpiam esse temperandum prudenti dispensatione suadeat, eadem Apostolica Sedes congruum supremae suae potestatis remedium ac providentiam impendat. Quamobrem cum animo Nostro jamprius revolveremus ecclesiasticas censuras, quae per modum *latae sententiae*, ipsoque facto incurrendae, ad incolunitatem ac disciplinam ipsius Ecclesiae tutandam, effraenemque improborum licentiam coercendam et emendandam, sancte per singulas aetates indictae ac promulgatae sunt, magnum ad numerum sensim excrevisse; quasdam etiam, temporibus moribusque mutatis, a fine atque causis ob quas impositae fuerant, vel a pristina utilitate atque opportunitate excidisse; eamque ob rem non infrequenter oriri sive in iis, quibus animarum cura commissa est, sive in ipsis fidelibus dubietates, anxietates, angoresque conscientiae; Nos ejusmodi incommodis occurrere volentes, plenam earumdem recensionem fieri, Nobisque proponi jussimus, ut diligenti adhibita consideratione statueremus quasnam ex illis servare ac retinere oporteret, quas vero moderari aut abrogare congrueret.

Ea igitur recensione peracta, ac Venerabilibus Fratribus Nostris S. R. E. Cardinalibus in negotiis fidei generalibus Inquisitoribus, per universam christianam Rempublicam deputatis, in consilium adscitis, reque diu ac mature perpensa, motu proprio, certa scientia, matura deliberatione Nostra, deque Apostolica Nostrae potestatis plenitudine, hac perpetuo valitura constitutione decernimus, ut ex quibuscumque censuris sive excommunicationis, sive suspensionis, sive interdicti quae per modum *latae sententiae* ipsoque facto incurrendae hactenus impositae sunt, nonnisi illae, quas in hac ipsa constitutione inserimus; eoque modo quo inserimus robur exinde habeant; simul declarantes easdem non modo ex veterum canonum auctoritate, quatenus cum hac Nostra constitutione conveniunt, ve-

rum etiam hac ipsa constitutione Nostra, non secus ac si primum editae ab ea fuerint, vim suam prorsus accipere debere.

I. Itaque *excommunicationi latae sententiae speciali modo Romano Pontifici reservatae* subjacere declaramus:

1°. Omnes a christiana fide apostatas, et omnes ac singulos haereticos, quocumque nomine censeantur, et cujuscumque sectae existant; eisque credentes; eorumque receptores, fautores, ac generaliter quoslibet illorum defensores.

2°. Omnes et singulos scienter legentes sine auctoritate Sedis Apostolicae libros eorumdem apostatarum et haeticorum, haeresim propugnantes, necnon libros cujusvis auctoris per Apostolicas litteras nominatim prohibitos, eosdemque libros retinentes, imprimentes, et quomodolibet defendentes.

3°. Schismaticos, et eos, qui a Romani Pontificis pro tempore existentis obedientia pertinaciter se subtrahunt vel recedunt.

4°. Omnes et singulos, cujuscumque status, gradus seu conditionis fuerint, ab ordinationibus seu mandatis Romanorum Pontificum pro tempore existentium ad universale futurum concilium appellantes; necnon eos, quorum auxilio, consilio vel favore appellatum fuerit.

5°. Omnes interficientes, mutilantes, percussiones, capientes, carcerantes, detinentes, vel hostiliter insequentes S. R. E. cardinales, patriarchas, archiepiscopos, episcopos, Sedisque apostolicae legatos, vel nuntios, aut eos a suis dioecesibus, territoriis, terris seu dominiis, ejicientes; necnon ea mandantes, vel rata habentes, seu praestantes in eis auxilium, consilium vel favorem.

6°. Impedientes directe vel indirecte exercitium jurisdictionis ecclesiasticae sive interni sive externi fori, et ad hoc recurrentes ad forum saeculare, ejusque mandata procurantes, edentes, aut auxilium, consilium, vel favorem praestantes.

7°. Cogentes, sive directe, sive indirecte, iudices laicos ad trahendum ad suum tribunal personas ecclesiasticas, praeter canonicas dispositiones; item edentes leges vel decreta contra libertatem aut jura Ecclesiae.

8°. Recurrentes ad laicam potestatem ad impediendas litteras vel acta quaelibet a Sede

Apostolica, vel ab ejusdem legatis aut delegatis quibuscumque profecta, eorumque promulgationem vel executionem directe vel indirecte prohibentes; aut eorum causa, sive ipsas partes, sive alios, laedentes vel perterrefacientes.

9°. Omnes falsarios litterarum Apostolicarum, etiam in forma brevis ac supplicationum gratiam vel justitiam concernentium, per Romanum Pontificem, vel S. R. E. Vice-Cancellarios, seu gerentes vices eorum, aut de mandato ejusdem Romani Pontificis signatarum; nec non falso publicantes litteras Apostolicas, etiam in forma brevis; et etiam falso signantes supplicationes hujusmodi sub nomine Romani Pontificis, seu Vice-Cancellarii aut gerentis vices praedictorum.

10°. Absolventes complices in peccato turpi etiam in mortis articulo, si alius sacerdos, licet non approbatus ad confessiones, sine gravi aliqua exortitura infamia et scandalo, possit excipere morientis confessionem.

11°. Usurpantes, aut sequestrantes jurisdictionem, bona, redditus ad personas ecclesiasticas ratione suarum ecclesiarum aut beneficiorum pertinentes.

12°. Invadentes, destruentes, detinentes per se vel per alios, civitates, terras, loca aut jura ad Ecclesiam Romanam pertinentia; vel usurpantes, perturbantes, retinentes supremam jurisdictionem in eis; necnon ad singula praedicta auxilium, consilium, favorem praebentes.

A quibus omnibus excommunicationibus huc usque recensitis absolutionem Romano Pontifici pro tempore speciali modo reservatam esse et reservari, et pro ea generalem concessionem absolventi a casibus et censuris, sive excommunicationibus Romano Pontifici reservatis nullo pacto sufficere declaramus, revocatis insuper earumdem respectu quibuscumque indultis concessis sub quavis forma et quibusvis personis etiam regularibus cujuscumque Ordinis, Congregationis, Societatis et Instituti, etiam speciali mentione dignis et in quavis dignitate constitutis. Absolvere autem praesumentes sine debita facultate, etiam quovis praetextu, excommunicationis vinculo Romano Pontifici reservatae innodatos se sciant, dummodo non agatur de mortis articulo, in quo tamen firma sit quoad absolutos obligatio standi mandatis Ecclesiae, si convaluerint.

II. *Excommunicationi latae sententiae Romano Pontifici reservatae* subjacere declaramus:

1°. Docentes vel defendentes, sive publice sive privatim, propositiones ab Apostolica Sede damnatas sub excommunicationis poena latae sententiae; item docentes vel defendentes tamquam licitam, praxim inquirendi a poenitente nomen complicitis, prout damnata est a Benedicto XIV in const. *Suprema* 7 Julii 1745, *Ubi primum* 2 Julii 1746, *Ad eradicandum* 28 Sept. 1746.

2°. Violentas manus, suadente diabolo, injicientes in clericos, vel utriusque sexus monachos; exceptis quoad reservationem casibus et personis, de quibus, jure vel privilegio, permittitur, ut episcopus aut alius absolvat.

3°. Duellum perpetrantes, aut simpliciter ad illud provocantes, vel ipsum acceptantes, et quoslibet complices, vel qualemcumque operam aut favorem praebentes, necnon de industria spectantes, illudque permittentes, vel quantum in illis est non prohibentes, cujuscumque dignitatis sint, etiam regalis vel imperialis.

4°. Nomen dantes sectae massonicae aut carbonariae, aut aliis ejusdem generis sectis, quae contra Ecclesiam vel legitimas potestates seu palam seu clandestine machinantur; necnon iisdem sectis favorem qualemcumque praestantes; earumque occultos coryphaeos ac duces non denuntiantes, donec non denuntiaverint.

5°. Immunitatem asyli ecclesiastici, ausu temerario violare jubentes aut violentes.

6°. Violantes clausuram monialium, cujuscumque generis, aut conditionis, sexus vel aetatis fuerint, in earum monasteria absque legitima licentia ingrediendo; pariterque eos introducentes vel admittentes; itemque moniales ab illa exeuntes extra casus ac formam a S. Pio V in constitutione *Decorum* praescriptam.

7°. Mulieres violantes regularium virorum clausuram; Superiores aliosve eas admittentes.

8°. Reos simoniae realis in beneficiis quibuscumque, eorumque complices.

9°. Reos simoniae confidentialis in beneficiis quibuslibet, cujuscumque sint dignitatis.

10°. Res simoniae realis ob ingressum in religionem.

11°. Omnes qui, quaestum facientes ex indulgentiis aliisque gratiis spiritualibus, excommunicationis censura plectuntur in constitutionem S. Pii V, *Quam plenum*, 2 Januarii 1569.

12°. Colligentes eleemosynas majoris pretii pro missis, et ex iis lucrum captantes, faciendo eas celebrari in locis ubi missarum stipendia minoris pretii esse solent.

13°. Omnes qui excommunicatione multantur in constitutionibus S. Pii V, *Admonet nos*, IV kal. Aprilis 1567; Innocentii IX, *Quae ab hac Sede*, pridie nonas Nov. 1591; Clementis VIII, *Ad Romani Pontificis curam*, 26 Junii 1592, et Alexandri VII, *Inter ceteras*, nono kalendas Nov. 1660, alienationem et infeudationem civitatum et locorum S. R. E. respicientibus.

14°. Religiosos praesumentes clericis aut laicis, extra casum necessitatis, sacramentum Extremae Unctionis, aut Eucharistiae per viaticum, ministrare, absque parochi licentia.

15°. Extrahentes, absque legitima venia, reliquias ex sacris coemeteriis sive catacumbis

Urbis Romae, ejusque territorii, eisque auxilium vel favorem praebentes.

16°. Communicantes cum excommunicato nominatim a Papa in crimine criminoso, ei scilicet impendendo auxilium vel favorem.

17°. Clericos scienter et sponte communicantes in divinis cum personis a R. Pontifice nominatim excommunicatis, et ipsos in officiis recipientes.

III. *Excommunicationi latae sententiae episcopis sive Ordinariis reservatae* subjacere declaramus:

1°. Clericos in sacris constitutos vel regulares aut moniales, post votum solemne castitatis matrimonium contrahere praesumentes; necnon omnes cum aliqua ex praedictis personis matrimonium contrahere praesumentes.

2°. Procurantes abortum, effectu secuto.

3°. Litteris Apostolicis falsis scienter utentes, vel crimini ea in re cooperantes.

IV. *Excommunicationi latae sententiae nemini reservatae* subjacere declaramus:

1°. Mandantes seu cogentes tradi ecclesiasticae sepulturae haereticos notorios, aut nominatim excommunicatos, vel interdictos.

2°. Laedentes aut perterrefacientes inquisitores, denuntiantes, testes, aliosve ministros S. Officii, ejusve sacri Tribunalis scripturas diripientes, aut comburentes; vel praedictis quibuslibet auxilium, consilium, favorem praestantes.

3°. Alienantes, et recipere praesumentes bona ecclesiastica, absque beneplacito Apostolico, ad formam Extravagantis *Ambitiosae*, de rebus Ecclesiae non alienandis.

4°. Negligentes, sive culpabiliter omittentes denuntiare, infra mensem, confessarios sive sacerdotes, a quibus sollicitati fuerint ad turpia, in quibuslibet casibus expressis a praedecessoribus Nostris, Gregorio XV, constit. *Universi*, 20 Augusti 1622, et Benedicto XIV, constit. *Sacramentum Poenitentiae*, 1 Junii 1741.

Praeter hos hactenus recensitos, eos quoque, quos sacrosanctum concilium Tridentinum, sive reservata Summo Pontifici aut Ordinariis absolutione, sive absque ulla reservatione excommunicavit, Nos pariter ita excommunicatos esse declaramus; excepta anathematis poena in decreto sess. 4, *de editione et usu Sacrorum Librorum*, constituta, cui illos tantum subjacere volumus qui libros de rebus sacris tractantes sine Ordinarii adprobatione imprimunt, aut imprimi faciunt.

V. 1°. Suspensionem ipso facto incurrunt a suorum beneficiorum perceptione, *ad beneplacitum S. Sedis*, capitula et conventus ecclesiarum et monasteriorum, aliique omnes, qui ad illarum, seu illorum regimen et administrationem recipiunt episcopos, aliosve praelatos, de praedictis ecclesiis, seu monasteriis, apud eandem S. Sedem quovis modo

provisos, antequam ipsi exhibuerint litteras Apostolicas de sua promotione.

2°. Suspensionem *per triennium* a collatione ordinum ipso jure aliquem ordinantes, absque titulo beneficii, vel patrimonii, cum pacto ut ordinatus non petat ab ipsis alimenta.

3°. Suspensionem *per annum* ab ordinum administratione ipso jure incurrunt ordinantes alienum subditum, etiam sub praetextu beneficii statim conferendi, aut jam collati, sed minime sufficientis, absque ejus episcopi litteris dimissorialibus; vel etiam subditum proprium, qui alibi tanto tempore moratus sit ut canonicum impedimentum contrahere ibi potuerit, absque Ordinarii ejus loci litteris testimonialibus.

4°. Suspensionem *per annum* a collatione ordinum ipso jure incurrunt, qui, excepto casu legitimi privilegii, ordinem sacrum contulerit absque titulo beneficii, vel patrimonii, clerico in aliqua congregatione viventi, in qua solemnis professio non emittitur, vel etiam religioso nondum professo.

5°. Suspensionem *perpetuam* ab exercitio ordinum ipso jure incurrunt religiosi ejecti, extra religionem degentes.

6°. Suspensionem ab ordine suscepto ipso jure incurrunt, qui eundem ordinem recipere praesumpserunt ab excommunicato, vel suspensio, vel interdicto nominatim denuntiatis, aut ab haeretico, vel schismatico notorio; eum vero, qui bona fide a quopiam eorum est ordinatus, exercitium non habere ordinis sic suscepti, donec dispensetur, declaramus.

7°. Clerici saeculares exteri, ultra quatuor menses in Urbe commorantes, ordinati ab alio quam ab ipso suo Ordinario, absque licentia Card. Urbis Vicarii, vel absque praevio examine coram eodem peracto, vel etiam a proprio Ordinario posteaquam in praedicto examine rejecti fuerint; necnon clerici pertinentes ad aliquem et sex episcopatus suburbicariis, si ordinentur extra suam dioecesim, dimissorialibus sui Ordinarii ad alium directis quam ad Card. Urbis Vicarium; vel non praemissis ante ordinem sacrum suscipiendum exercitiis spiritualibus per decem dies in domo urbana sacerdotum a Missione nuncupatorum, suspensionem ad ordinibus sic susceptis *ad beneplacitum S. Sedis* ipso jure incurrunt; episcopi vero ordinantes ab usu pontificalium, *per annum*.

VI. 1°. Interdictum Romano Pontifici speciali modo reservatum ipso jure incurrunt universitates, collegia et capitula, quocumque nomine nuncupentur, ab ordinationibus seu mandatis ejusdem Romani Pontificis pro tempore existentis, ad universale futurum concilium appellantis.

2°. Scienter celebrantes vel celebrari facientes divina in locis ab Ordinario, vel delegato judice, vel a jure interdictis, aut nominatim excommunicatos ad divina officia,

seu ecclesiastica sacramenta, vel ecclesiasticam sepulturam admittentes, *interdictum ab ingressu ecclesiae* ipso jure incurrunt, donec ad arbitrium ejus, cujus sententiam contempserunt, competenter satisfecerint.

Denique quoscumque alios sacrosanctum concilium Tridentinum suspensos aut interdictos ipso jure esse decrevit, Nos pari modo suspensioni vel interdicto eosdem obnoxios esse volumus et declaramus.

Quae vero censurae sive excommunicationis, sive suspensionis, sive interdicti, Nostris aut praedecessorum Nostrorum constitutionibus aut sacris canonibus, praeter eas quas recensuimus latae sunt atque hactenus in suo vigore perstiterunt sive pro R. Pontificis electione, sive pro interno regimine quorumcumque Ordinum et Institutorum regularium, necnon quorumcumque collegiorum, congregationum, coetuum locorumque piorum cujuscumque nominis aut generis sint, eas omnes firmas esse et in suo robore permanere volumus et declaramus.

Caeterum decernimus, in novis quibuscumque concessionibus ac privilegiis, quae ab Apostolica Sede concedi cuivis contigerit, nullo modo ac rationi intelligi unquam debere aut posse comprehendere facultatem absolventi a casibus et censuris quibuslibet Romano Pontifici reservatis, nisi de iis formalis, explicita ac individua mentio facta fuerit; quae vero privilegia aut facultates, sive a praedecessoribus Nostris sive etiam a Nobis cuilibet coetui, ordini, congregationi, societati et instituto etiam regulari cujusvis speciei, etsi titulo peculiari praedito, atque etiam speciali mentione digno a quovis unquam tempore hucusque concessae fuerint, ea omnia easque omnes Nostra hac constitutione revocatas, suppressas et abolitas esse volumus, prout reapse revocamus, supprimimus et abolemus, minime refragantibus aut obstantibus privilegiis quibuscumque etiam specialibus, comprehensis vel non in corpore juris aut apostolicis constitutionibus et quavis confirmatione apostolica, vel immemorabili etiam consuetudine aut alia quacumque firmitate roboratis quibuslibet etiam formis ac tenoribus et cum quibusvis derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, quibus omnibus, quatenus opus sit, derogare intendimus et derogamus.

Firmam tamen esse volumus absolventi facultatem a Tridentina Synodo episcopis concessam, *sess. 24, cap. 6, de reform.*, in quibuscumque censuris Apostolicae Sedi hac nostra constitutione reservatis, iis tantum exceptis, quas eidem Apostolicae Sedi speciali modo reservatas declaravimus.

Decernentes has litteras atque omnia et singula quae in eis constituta ac decreta sunt, omnesque et singulas, quae in eisdem factae sunt, ex anterioribus constitutionibus praedecessorum Nostrorum atque etiam Nostris aut ex aliis sacris canonibus quibuscumque, etiam conciliorum generalium et ipsius Tridentini, mutationes, derogationes, suppressiones atque abrogationes ratas et firmas ac respective rata atque firma esse et fore suoque plenarios et integros effectus obtinere debere ac reapse obtinere; sicque et non aliter in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici auditores ac S. R. E. Cardinales, etiam de latere legatos et Apostolicae Sedis nuntios ac quosvis alios quacumque praeeminentia ac potestate fungentes et functuros, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari ac definiri debere; et irritum atque inane esse ac fore quidquid super his a quoquam quavis auctoritate, etiam praetextu cujuslibet privilegii aut consuetudinis inductae vel inducendae quam abusum esse declaramus, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus praemissis aliisque quibuslibet ordinationibus, constitutionibus, privilegiis etiam speciali et individua mentione dignis necnon consuetudinibus quibusvis, etiam immemorabilibus caeterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo hominum liceat hanc paginam Nostrae constitutionis, ordinationis, limitationis, suppressionis, derogationis, voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei et Beatorum Petri et Pauli apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Romae apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicae millesimo octingentesimo sexagesimo nono, quarto idus Octobris, pontificatus Nostri anno vicesimo quarto.